

VULGATA

Ferran Lohengrin

QUAN EL SEU GERMÀ li va buidar un ull amb el dit, en Gastó Gardeta dormia. Va succeir el dia de Tots Sants. Al matí havia acompanyat la mare al cementiri, s'havia agenollat, com ella, davant la tomba, havia deixat el ram de calèndules sobre la pedra que feia de làpida, havien resat i, seguint la indicació de la mare, havia besat el nom gravat matusserament i a cops de punxó, sobre la pedra. El germà s'havia quedat a casa. Només sortia si era absolutament necessari. Fins l'any de vida fou un nen normal, però alguna cosa va passar el dia del seu aniversari, i allò fosc i amagat durant mesos dins el seu caparró, va sortir a la llum. Primer foren els ulls, una mirada buida i freda, com si els cables que portaven les imatges del món exterior cap a l'interior de seu cap s'haguessin tallat. Després una mena de tic a les mans, un tremolor que anava i venia sense patró ni sentit. Finalment la boca, torta i fent una ganyota de dolor que deformava aquells llavis fins i tot quan dormia. El seu germà no parlava ni caminava. Amb 9 anys, s'arrossegava per terra com un cuc i grunyia com si la seva gola fos el pou del poble on han llençat el gos rabiós del parracaire. Just abans de notar-li el dit furgant dins l'ull, buscant la part del darrera del globus ocular, en Gastó Gardeta va escoltar aquell gruny. Quan va obrir l'ull que li quedava ja era tard. Enmig d'una punxada de dolor oceànica, va veure, entre llàgrimes, aquella boca torta i el seu ull penjant entre els dits ensangonats del seu germà.

Fins que li van fer l'ull de vidre, va portar un pegat negre. Mai havia estat gaire sociable, però des que el seu germà li havia arrencat l'ull, en Gastó es va tancar com l'entrada d'una mina després d'una explosió. Runes, pols i foscor. Rates fent el cau. Mil progènies d'aranyes naixent i morint en descomposició. Això era el que veies si intentaves entrar-hi. Malgrat tot, en Gastó Gardeta havia intentat, durant anys, relacionar-se amb el seu entorn. Podia jurar sobre la tomba del seu pare que s'hi havia escarrassat de valent. Havia lluitat contra les veus interiors i exteriors, havia aguantat

estoicament els insults, cops i mofes dels seus companys, havia posat l'altre galta, havia acotat el cap, havia remenat la cua, havia xiuxiuejat disculpes, havia arrossegat els peus i havia quequejat comiats caminant marxa enrere, amb l'esquena enganxada a la paret. El resultat de tot plegat era que, amb 27 anys, el borni Gastó Gardeta estava més sol que la última de les rates d'un naufragi. Per això quan la Neus Garriga li va fer un petó, va tenir la certesa que desenes d'ulls, amagats a la cantonada o entre les bardisses o rere les cortines de les finestres, reien. I per això, perquè no sabia què dir ni què fer, no va dir ni fer res. Però la Neus li va fer un segon petó i aleshores en Gastó va oblidar les desenes d'ulls, les cantonades, bardisses i finestres i va deixar que els seus llavis s'obrissin com les criptes de les catedrals els dies del Sant Patró.

Es van casar dos anys més tard. En Gastó sabia que, si tenia alguna opció de ser feliç, l'havia de buscar lluny de les desenes d'ulls. I per això va demanar a la Neus si l'acompanyaria a viure ciutat enllà. I ella, abraçant-lo, li va dir que sí de la manera que ella deia que sí: amb petons. I així fou com Gastó Gardeta va comprar unes quantes ovelles, tres gossos i una barraqueta a prop del riu. Les tardors i les primaveres feren la resta.

EN VEURE EN Guerxo sortint de la penombra del bosc va saber que alguna cosa no anava bé. Aquell gos tenia l'ordre expressa de quedar-se a casa i mai hagués abandonar el seu lloc sense un bon motiu. Quan estava a pocs metres d'en Gastó, es va aturar en sec. Va ensumar el sotabosc, va rascar-lo amb les seves potes davanteres i va entaforar-hi la trufa, aspirant sorollosament. Després, amb el morro ple de pinassa i cucs, va mirar enlaire i va semblar recordar, de sobte, la raó per la que era allà. El petaner va fer saltar les seves grenyes llanudes fins on l'ull solitari d'en Gastó se'l mirava, amb la cella aixecada. Va llepar-li el camal del pantaló, va bordar i va moure la cua. Se li van acostar els altres dos gossos que vigilaven el ramat. El van saludar com es saluda a un leprós.

Què passa? Va preguntar en Gastó. El quisso va començar a desfer el camí i va mirar al seu amo. En Gastó va tancar els ulls, va sospirar i va donar l'ordre.

Vint minuts més tard en Gastó va arribar amb les ovelles, però ja era tard. La porta de la barraca era oberta i, fins i tot abans d'entrar-hi, ja sabia el que s'hi trobaria. Però cap premonició, per detallista que sigui, prepara a uns ulls per veure una cosa així. En Gastó va clavar els genolls a terra. Un feix de llum entrava per la finestra. La pols surava dins aquella glopada solar movent-se lentament, ara cap aquí, ara cap allà, en dolces onades. Oberta de cames, la seva dona seia sobre un bassal de sang i merda. El cap de seu fill havia aconseguit sortir. El seu color blau lilós destacava sobre la pal·lidesa absoluta del ventre de la mare. El solitari ull d'en Gastó va veure, horroritzat, com el que un dia havia estat el sexe de la dona que estimava, ara era un manyoc trinxat de carn, pèls, líquids i tendrum. I com d'allà al mig en sortia el cap amorf i esclafat del seu fill. El nadó, amb els ulls oberts i mirant al sostre semblava demanar explicacions a la seva mare o, potser, a algú més enllà del sostre i de la pols i del feix de llum. La seva dona, en canvi, mirava avall. Amb el cap cot, de la seva boca oberta regalimava un fil dens de sang, moc i saliva. Aturat en el temps, no baixava ni es movia, era simplement allà, penjat cap per avall com les ratapinyades dins les coves. S'havia mossegat els llavis fins a tallar-se'ls d'arrel i ara l'esqueix de carn penjava de la seva boca fent companyia als mocs. En Guerxo va llepar el que abans havia estat sexe de la seva dona amb delit. En Gastó va escoltar els altres gossos bordant i empaitant les ovelles que devien estar escampant-se sense ordre pels voltants. Va girar-se enrere i en va veure una, blanca i pura, plantada al davant de la porta, amb els ulls mig tancats i fent anar la mandíbula a dreta i esquerra, remugant l'herba. En Guerxo, eufòric, va passar de les llepades a les petites mossegades. Aquella carn calenta i tova que se li ofería en total plenitud, era la cosa més dolça que havia tastat en tota la seva curta vida. Va ser el

rossegar del gos el que va desvetllar en Gastó, agenollat davant un bassal que se li anava acostant lentament. Va agafar el gos pel coll i va sortir fora. Va buscar, d'esma, la corda que duia al sarró i va caminar fins a l'alzina surera que creixia al costat de l'hort. Mentre ho feia, va fer una llaçada al coll de l'animal i sense que aquest fes altra cosa que llepar-se els bigotis de sang i entranyes, el va penjar d'una branca, es va enretirar un metre i va observar en silenci com moria entre plors i crits afogats d'angoixa. Al seu voltant els altres gossos seguien bordant i mossegant les cames de les ovelles en una orgia de crits, llana, pols i corredisses. I tot allò s'enfilava amunt, empès per la lleugera brisa que havia començat, una estona abans, al cim del Serrat d'en Bou i que havia lliscat, verge i nua fins allà, només per alçar la desgràcia dels homes cap als Déus.

SENSE LLUNA AL cel, la fosca rodejava totalment el cobert. A dins, rere la finestra, la llum del quinqué tremolava. En Gastó remenava les eines de la matança del porc. Va triar un ganivet llarg i prim, amb mànec de fusta nova. Es va asseure al banc d'esmolar. Va fer anar els peus sobre els pedals i la pedra va començar a girar mullant-se de l'aigua que dormia a la cassoleta. Va acostar el ganivet i les espurnes van esquitxar la penombra, apagant-se mentre es perdien endins. Rere la porta tancada, els gossos del ramat jeien. Avui no havien menjat i res semblava indicar que ho farien. De cua d'ull miraven en direcció l'alzina surera. Encara que no el veien, sabien que el seu company encara era allà. Fred, amb la llengua fora i els ulls blancs. Quan la porta es va obrir es van alçar i van remenar la cua tímidament. En Gastó va passar entre els seus cossos com si fossin tiges de blat. Va entrar a la cabana i aquella gossada va tornar a la posició original, fent un sospir gairebé humà i aclucant els ulls.

Assegut a la cadira, en Gastó mirava el que no volia mirar. Una ampolla i mitja d'aiguarent més tard, ja no distingia massa bé les formes, però encara hi havia la olor.

Va necessitar una ampolla més per deixar d'ensumar-la. En aixecar-se va tombar la taula i les ampolles van esmicolar-se en caure al terra, el got, rodolant, va descriure un mig cercle perfecte abans d'aturar-se. Va acostar el quinqué al cos que jeia un metre davant seu. Va estirar-lo i, aspirant tot l'aire de l'Univers, va clavar el ganivet a la panxa. Es van escapar els gasos del ventre i un líquid pestilent va vessar-se entre els seus dits. Va tancar els ulls i va continuar obrint, tallant, separant i furgant amb la mà fins a treure el fill del ventre de la seva dona. El va deixar a terra, al costat del got aturat. Després va obrir els ulls. Va mirar per la finestra. A l'horitzó, rere la pineda, el taronja anunciava un nou dia. Quant de temps feia que era allà? Va tenir clar que calia afanyar-se. No podria fer el que volia fer amb la llum del dia.

Quan va tornar, amb les mans brutes de terra i fang i la cara gravada de pedres i branques, el dia ja començava. Havia enterrat el cos de la seva dona a prop del cobert. Després s'havia ajagut al damunt la pila de terra remoguda i s'havia adormit amb la galta només uns centímetres sobre el llavi penjant de la seva dona i somiant amb els seus petons. El cadàver mutilat del fill l'havia donat al porc. Encara ara el sentia furgar entre la merda i fer petits gemecs de plaer. Es va rentar les mans a l'aigüera. L'aigua era freda i en Gastó va començar a tremolar tot i que potser no era pel fred. Va tancar els ulls i va intentar plorar però no ho va aconseguir. Va escopir dins l'aigua bruta. Va posar dreta la taula i va recollir el got i les ampolles trencades i va mirar l'indret on havia mort la seva dona. Va veure les petites empremtes d'en Guerxo enmig del bassal sec. Al costat d'una d'elles hi havia una massa de carn rebregada. En un principi va pensar que era un drap però en acostar-s'hi, mentre a fora refileva una merla, va veure que no. Les despulles de la seva dona l'observaven amb cara d'odi. Va arreplegar la placenta pinçant-la amb els dits i la va observar a través de la llum del sol que ja entrava a raig per la finestra. Aquest cop sí va plorar però les llàgrimes se li barrejaven amb les

basques i sense que hi fes res per evitar-ho va vomitar sorollosament sobre els seus peus. Les llàgrimes i els vòmits van acompanyar al gall en l'anunci del nou dia.

En Xerric era el gos pastor en cap i va caçar aquella pelleringa a l'aire, fent un saltiró àgil. Amb la despulla penjant-li de la boca, va mirar l'altre gos. En Senseenom va abaixar les orelles i va cargolar la cua entre les cames. En Xerric va buscar un racó tranquil i el va trobar sota l'alzina surera on el cos del seu company ja es començava a botir i les mosques hi feien els primers nius. Va endrapar mitja placenta en pocs minuts. Després va alçar-se i va caminar pausadament bosc endins pensant en que quan tornés, passaria pel mas Obac i muntaria la gossa que anava alta. La salivera es va transformar en escuma i aquesta en pasta blanca. Va trobar un lloc arrecerat, va ensumar l'aire, va ensumar el terra, va fer un forat amb les potes i va enterrar el tros de placenta que li quedava. Després va pixar-hi a sobre i va tornar a la cabana.

Mitja hora més tard aquell pam de bosc va estremir-se.

EN CAFIT NO HO ENTENIA. Estava convençut que era l'àngel exterminador amb més mala sort de la creació. Per començar, li havia estat adjudicat aquell tros de terra idiota, una plana inert prenyada d'humans porucs i temorosos de Déu. Ni un sol d'aquells desgraciats havia renunciat a Nostre Senyor en el moment de morir, al contrari, per molt que generés paisatges i ambients fantasmagòrics, per molt que penetrés en aquelles ànimes pageses i els inoculés la melangia i uns sospirs constants, per molt que provoqués ombres amenaçadores i grinyols d'ultratomba, no hi havia res a fer. Quan més s'hi esforçava, amb més força i fermesa s'abocaven aquells pocapenes al seu Déu. També era cert que les armes d'en Cafit eren limitades. Ell no era més que un àngel exterminador menor, degradat per culpa d'allò que va passar al Pirineu feia més

de dos-cents anys, però amb tot, mai hagués imaginat que li costaria tant recuperar el favor i el perdó de l'Amo. L'única eina de la que havia disposat durant dos segles era envoltar en forma de boira els camps i boscos, camins i carrers, cases, barraques i pallers, i quedar-s'hi durant dies i setmanes, i tapar el sol amb tota la força de les seves entranyes. Gebrar els brots d'alfals, glaçar les llambordes i provocar caigudes infantils i fractures diverses o generar, a les nits de lluna plena, un tel vaporós que congelava la sang de qui mirés enlaire. Com a mesura de gràcia li permetien tres cops l'any matar nens menors de 10 anys, però sempre dissimuladament i disfressant el seu bon ofici amb aturades cardíaques inexplicables o suposades complicacions degudes a infestacions parasitàries per tènies invisibles. No entenia què més havia de fer per fer-se perdonar ni perquè el seu poder exterminador era tant poca cosa. Estava a un pas de la indolència total i resignar-se a una vida eterna buida i sense sentit. El seu Amo feia anys que no parlava amb ell i quan l'invocava només rebia silenci. La darrera vegada que hi va parlar, l'Amo va pronunciar només una frase que va ressonar per tota la Plana i que va ser associada, per aquells habitants cretins, a un tro d'una tempesta seca llunyana. «La teva força provindrà de les entranyes d'una dona oferta a tu voluntàriament». Collonut. Ja podia anar esperant. Si ningú sap de la meva existència, si no m'està permès mostrar-me ni reclamar les morts, si els entenebrats i endimoniats ja estaven posseïts per altres fures, és del tot impossible que una dona m'ofereixi, a mi, voluntàriament el seu ventre, pensava en Cafit.

Però si els camins del Déu d'aquells pagerols eren inescrutables, els del seu Amo encara ho eren més. I fou així que un dia, dormint al seu cau dins el bosc, cargolat com una serp fredolica, l'ofrena va arribar i en Cafit va estarrufar-se talment un gat en època d'aparellament.

D'AQUELL DIA ENÇÀ, l'embaràs a la Plana fou sinònim de mort. En Cafit, amb cada mort, esdevenia més i més i poderós. La fúria entrava per les escletxes de les cases, pels panys i xemeneies, i penetrava el sexe de les embarassades, xuclant els fetus fins a momificar-los, causant el més espantós dels dolors al ventre de les dones. De seguida es va associar l'horror amb la boira. Van segellar les cases per impedir que entrés, van encendre focs per allunyar-la, van exorcitzar els boscos, els marges, les pedres, portes i llindars però aquella boira persistia i amb la boira, la mort i el dolor infinit i la riallada tronadora de la fúria, que espetegava cada nit provocant desenes de pregàries i centenars de rosaris ballant a les mans. Com a darrer acte desesperat, van condicionar l'altar de l'església de Santa Eulàlia pels parts, i tres dones van donar-hi a llum i totes elles, una rere l'altre, foren penetrades per la fúria i els seus fills xuclats i devorats. Poc a poc la Plana s'abandonà. El temps va fer la seva feina i les runes, molsa i falgueres creixeren. El sotabosc s'escampà. Les ortigues regnaren. Passaren els anys i la veritat, convertida en llegenda, s'oblidà.

LA PARELLA JOVE no es podia creure el preu que apareixia dins la pantalla de l'ordinador. Feia temps que la buscaven i ara la tenien allà, com esperant-los. Una casa abandonada exageradament barata. La van comprar sense pensar-s'ho. Per fi el seu projecte de desconnexió social i d'autosuficiència es faria realitat.

Les rialles i els petons inunden l'aire de la Renault Kangoo verda en la que viatgen. La Plana apareix davant els seus ulls com un paradís de pau. El noi deixa caure suaument la mà sobre el ventre de la noia i ella somriu. La boira emergeix lentament dels camps en aquell dia que acaba de néixer. El sol, a través del parabrises, els hi escalfa les galtes i la parella sospira, agafats de la mà, imaginant la felicitat que els espera.